

A magyar olaj- és gázipar élő öröksége

HADOBÁS SÁNDOR

Kőolaj- és földgázbányászati emlékhelyek Magyarországon. Az olajipar kiemelkedő személyiségeinek tiszteletére állított emlékek és egyéb ipari emlékhelyek. Szerkesztette: Dallos Ferencné. Budapest, 2005. MONTAN-PRESS Kft. 96 old. A/5.

A kőolaj- és földgázbányászat viszonylag fiatal iparág, de nálunk már elérkezett abba az állapotba, amely az elmúlás veszélyével fenyeget. Mindenesetre zenitjén már régen túljutott, s egyre inkább előtérbe kerülnek az emlékek. Ezt jelzi, hogy időszzerűvé vált az utóbbiak számbavétele.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztálya kezdeményezésére jelent meg ez az igényes kiállítású, teljes egészében színes képekkel illusztrált könyv, amely 16 megye 43 településéről mutat be különböző típusú emlékhelyeket: szobrokat, emléktáblákat, -oszlopokat, -köveket, domborműveket, kiállításokat stb. Az egyes objektumok helyét 18 esetben térkép is jelzi.

A legtöbb monumentumot természetesen olajiparunk bölcsője, Zala megye mutathatja fel. Ezen belül is a Zalaegerszegen működő Magyar Olajipari Múzeum emelkedik ki, amely sokat tesz a hazai szénhidrogén-bányászat örökségének összegyűjtéséért és bemutatásáért. Itt található az iparág talán legértékesebb mementója, a meghatározó jelentőségű „olajos” szakemberek portréit felsorakoztató szoborpark. Mindeddig *Bencze László, dr. Böckh Hugó, Hága László, dr. Gyulay Zoltán, dr. Varga József, dr. Papp Simon, dr. Kertai György, Vajta László, dr. Alliquander Ödön, dr. Szilas A. Pál* és *dr. Vámos Endre* érdemelte ki, hogy a szakma mellszoboruk felállításával fejezze ki tiszteletét és megbecsülését már lezárt életművük iránt.

Az emlékhelyek másik gócpontja a *Miskolci Egyetem*, hiszen 1951-ben itt indult meg a magyar olajmérnök-képzés, s az intéz-

mény az európai hírű *Selmebányai Bányászati Akadémia* jogutódja is. Az egyetem területén – a szabadban és az épületekben egyaránt – számos műalkotás és egyéb objektum örökíti meg a legnevesebb professzorok emlékét. De a tiszteletadás más formájával is találkozhatunk *Miskolcon*: *dr. Sályi István* professzorról utcát neveztek el.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében sohasem volt olaj- vagy gáztermelés, mégis van emlékhelye: ugyanis itt lép országunkba a volt *Szovjetúnióból* kiinduló *Testvériség* gázvezeték, amelynek beregdaróci kompresszorállomásán emléktáblát, illetve kopjafát helyeztek el jeles alkalmakból.

Szép gesztus a kötet összeállítói részéről, hogy az olajosok által tisztelt és számon tartott emlékhelyek közé *Kunoss Endre* bányamérnök, költő kálozi (*Fejér megye*) síremlékét is felvették. A közelmúltban derítették ki a kutatások, hogy ő volt a *Bányászhimnusz* szövegének (pontosabban első két versszakának) a szerzője. Személye ily módon méltó az egész magyar bányásztársadalom megbecsülésére.

Jó lenne, ha az olaj- és gázipar példáját más bányászati ágazatok is követnék, és gondos kutatás, dokumentálás után bányavidékenként, megyénként vagy bármely más csoportosításban közreadnák az emlékhelyeiket bemutató köteteket.

T a r t a l o m

Tanulmányok

Európa legrégebbi bányászati emléke Farkasréten. (<i>Gábori Csánk Vera</i>)	3
Szomolnoki bányapénzeink. (<i>Szemán Attila</i>)	15
Adalékok Telkibánya bányászatának 19-20. századi történetéhez. (<i>dr. Izsó István</i>)	47

Évforduló

185 éve született gróf Andrássy Manó. (<i>Kovács Ágnes</i>)	59
---	----

Archívum

Jelentés a rudabányai vasércbányászat és a település fejlesztéséről (1953). (Közli: <i>Hadobás Sándor</i>)	65
--	----

Életmű

Dr. Faller Jenő (1894-1966). (<i>Hadobás Sándor</i>)	87
--	----

Szakirodalom

Tiszteletadás az Alma Maternek. (<i>Hadobás Sándor</i>)	100
Eltűnő szakmák emlékezete. (<i>Hadobás Sándor</i>)	102
A magyar olaj- és gázipar élő öröksége. (<i>Hadobás Sándor</i>)	105

